

REDAKTORIAUS ŽODIS | EDITORIAL

Jau dešimtmetis praėjo nuo 2004 m. gegužės 1 d., kai Lietuva kartu su kitomis aštuoniomis Centrinės ir Rytų Europos šalimis bei Kipru ir Malta įstojo į Europos šalių narių bendriją, įausdama savo senovinės kalbos, jos dialektų, tarmių ir kitų kultūrinio paveldo vertybių raštą į daugiaspalvį – daugiakalbį ir daugiakultūrį – Europos Sąjungos gobeleną. Dešimt naujųjų šalių narių, atstovaudamos daugiau nei 100 milijonų piliečių, padvigubino ES kalbų lobyną bei lingvistinį ir kultūrinį paveldą dar dešimčia naujų oficialių kalbų, priklausančių trims kalbų šeimoms, – indoeuropiečių (slavų, baltų šakos), Uralo (finougrų) ir afroazinių (semitų atšaka) – su daugiau kaip puse šimto dialektų bei dar daugiau tarmių, regioninių bei mažumų kalbų. Daugiakalbystės procesui plėtoti ir valdyti ES per šį dešimtmetį buvo skirtas gana didelis dėmesys: 2004 m. ES Švietimo ir kultūros generalinio direktorato komisaro, atsakingo už švietimą ir kultūrą, atsakomybės sritys papildytos daugiakalbystės sritimi; 2007 m. paskirtas atskiras komisaras daugiakalbystei, atsakingas už ES kalbų politikos formavimą, skatinant piliečių ir ES institucijų daugiakalbystę (nuo 2010 m. šis postas panaikintas, o atsakomybė už daugiakalbystę pavesta komisarės, atsakingos už švietimą, kultūrą ir jaunimą, veiklos sritims). Anot Riain ir Reinvert (2011), daugiakalbystės politika vėl tapo politiškai ne tokia svarbi.

Daugiakalbystės srityje per šį laikotarpį priimta daugelis politinių sprendimų: Europos Komisija (EK) komunikatu *Nauja daugiakalbystės pagrindų strategija* (EK, 2005a) dar kartą patvirtino įsipareigojimą plėtoti daugiakalbystę Europos Sąjungoje, propaguoti kalbų įvairovę, skatinti daugiakalbystę visuomenėje, ekonomikoje ir pačioje Komisijos veikloje; pradėtas taikyti Europos kalbų mokėjimo indikatorius, kurio tikslas – įvertinti privalomą baigiančių moksleivių (15-mečių) kalbų mokėjimą visose ES šalyse narėse (EK, 2005b). 2007 m. pradėjo darbą trys ekspertų grupės: Verslo forumas daugiakalbystei, siekiantis iširti kalbų mokėjimo poveikį verslui ir darbui Europos Sąjungoje; Daugiakalbystės klausimų aukšto lygio grupė, kurios kompetencija – teikti idėjas, skatinančias visuotinį požiūrį į daugiakalbystę ES bei Intelektualų grupė tarpkultūriniam dialogui. 2008 m. priimta naujoji daugiakalbystės strategija *Daugiakalbystė – Europos turtas ir bendras rūpestis* (EK, 2008). Tačiau darnios visapusiškos daugiakalbystės plėtojimo politikos Europoje nepajėgta sukurti (Riain ir Reinvert, 2011), todėl šio tikslo ėmėsi 2009 m. spalį įkurta Pilietinės visuomenės platforma daugiakalbystei, anot Romain (2013), „radikaliausias ir ambicingiausias Europos Komisijos parengtas politinis dokumentas“. 2011 m. pateikti šios platformos tyrimų rezultatai ir politinės rekomendacijos daugiakalbystei ES skatinti – orientyrai visoms sprendimus priimančioms institucijoms kalbų klausimais ES, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis švietimo, kalbų įvairovės ir socialinės įtraukties, vertimo ir terminologijos bei kalbų planavimo ir politikos srityse, kurie padėjo kurti instrumentus naujos kartos iniciatyvoms, plėtojant daugiakalbystę 2014–2020 m. Europos Komisijos komunika-

te *Švietimo permąstymas. Investavimas į gebėjimus, siekiant geresnių socialinių ir ekonominių rezultatų* (EK, 2012) daugiakalbystės problemos nėra atskirai nagrinėjamos, tačiau pripažįstama kalbų mokymosi svarba jaunimo užimtumui ir judumui, o gebėjimas kalbėti užsienio kalbomis – kaip konkurencingumo veiksnys. Šalys narės kviečiamos permąstyti savo nepakankamai veiksmingas švietimo sistemas kalbų mokymo srityje, nes kol kas jos nepajėgios susidoroti su laikmečio iššūkiais. Įvertindami priimtus sprendimus tyrėjai ir politikos analitikai pasigenda nuoseklios kalbų politikos, kurios turėtų laikytis visos ES institucijos ir šalys narės, ir pateikia svarių argumentų, kodėl politikos kūrėjai turėtų peržvelgti daugiakalbystės ir daugiakultūriškumo sampratą (Romain, 2013).

Akivaizdu, kad daugiakalbystės plėtojimas ir valdymas, politinių rekomendacijų įgyvendinimas praktikoje išlieka sudėtinga problema dėl savo dinamiškos ir daugiaplanės prigimties. Gyvenimas nuolat kelia naujų iššūkių, kurie reikalauja naujo požiūrio, naujų tyrimų, efektyvesnių priemonių įgyvendinimo ir jų poveikio analizės. Šiuo ketvirtu *Darniosios daugiakalbystės* mokslinio žurnalo numeriu redaktorių kolegija ir mokslinių straipsnių autoriai siekia prisidėti prie problemų kalbų politikos srityje Europoje ir už jos ribų sprendimo, daugiakalbystės kompetencijos plėtojimo aukštajame moksle bei daugiakalbės ir daugiakultūrės mokymo ir mokymosi aplinkos analizės.

*Nemira Mačianskienė
Vyriausioji redaktorė*

A decade has passed since 1 May 2004, when Lithuania together with other eight countries of the central and eastern Europe as well as Cyprus and Malta joined the community of the European Member states by bringing its ancient language together with its dialects and language variations as well as other cultural heritage treasures to the multilingual and multicultural tapestry of the European Union. The ten countries of the EU represented by more than 100 million citizens added 10 new languages from three language families, i.e. Indo-European (Slavic, Baltic branches), Uralic (Finnic-Ugric branch) and Afro-Asiatic (Semitic branch) with over half a hundred of dialects to the multilingual EU linguistic and cultural heritage. Development of multilingualism and management of this process required adequate consideration, thus responsibility for multilingualism was delegated to the Commissioner for Education and Culture by extending his duties with those for training and multilingualism. However, it was in 2007 that language issues received most recognition, when a new post of the Commissioner for Multilingualism was created to take the responsibility for language policy of the European Union by promoting multilingualism for the citizens and EU institutions. However, in 2010, the responsibility for multilingualism was again remerged with other functions of the Commissioner for Education, Culture and Youth and, according to Riain and Reinvert (2011), "multilingualism policy has again become politically less salient" (p. 24).

A number of political decisions have been made during this period regarding the issues of multilingualism: the Communication of the European Commission (EC) on Multilingualism in the EU in 2005 presented a *New Framework Strategy*

for *Multilingualism* (EC, 2005a), proposing specific actions in three areas: society, economy and Commission's relations with EU citizens; the Communication on the European Indicator of Language Competence set out the parameters and management arrangement for its implementation (EC, 2005b); the Communication *Multilingualism: an asset for Europe and a shared commitment* (EC, 2008) aimed "to raise awareness of the value and opportunities of the EU's linguistic diversity and encourage the removal of barriers to intercultural dialogue" (p. 5). In 2007, the Business Forum for multilingualism was set up to explore how language skills can have an impact on trade and jobs in the European Union, a High-Level Group on Multilingualism and a Group of Intellectuals for Intercultural Dialogue were gathered to propose ideas for solving various issues of multilingualism and intercultural communication. However, all these actions did not manage to create a "coherent overall framework for the development of multilingual policy in Europe" (Riain & Reinart, 2011, p. 26), thus, in 2009, the Civil Society Platform on Multilingualism was launched, "the most far-reaching and ambitious policy document issued by the European Commission" (Romain, 2013) and Policy Recommendations for the Promotion of Multilingualism in the EU in four areas – education, linguistic diversity and social inclusion, translation and terminology, and language planning and policy – were presented in 2011. These recommendations have been used as the guidelines for decision-making bodies of the EU, on national and regional levels and helped designing instruments for new generation of initiatives on multilingualism in 2014–2020. The Communication *Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes* (EC, 2012) has no specific reference to multilingualism, but ability to speak foreign languages is recognised there as important for employability and mobility of young people and it is admitted that Member States have to reform their still not efficient educational systems to cope with these challenges. In view of the above, researchers and policy analysts point to the absence of "coherent legally binding language policy" at EU institutions and member states and provide sound arguments why policy makers "must rethink their understanding of multilingualism and multiculturalism" (Romain, 2013).

It is obvious that the development and management of multilingualism in practice is a complex issue due to its dynamic and multifaceted nature; life constantly poses new challenges which have to be explored, new measures taken and their impact analyzed. The fourth issue of "Sustainable Multilingualism" aims at contributing to further exploration of the issues in language policy in Europe and outside it, plurilingual competence development in higher education and education in multilingual and multicultural settings.

Nemira Mačianskienė
Editor-in-Chief

Literatūra / References

- Civil Society Platform on Multilingualism. (2011). Policy Recommendations for the Promotion of Multilingualism in the European Union. 09 June 2011. Full version.
- European Commission. (2005a). A new framework strategy for multilingualism. COM(2005)596. Brussels, 22.11.2005.
- European Commission. (2005b). The European Indicator of Language Competence. COM(2005) 356. Brussels, 1.8.2005. Retrieved on 5 May 2014, from http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11083_en.htm.

- European Commission. (2008). Multilingualism: an asset for Europe and a shared commitment. COM(2008) 566. Brussels, 18.09.2008.
- European Commission. (2012). Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes. COM(2012) 669. Strasbourg, 20.11.2012.
- Riain, S. O., Reinart, J. (2011). Information on Civil Society Platform on Promotion of Multilingualism and its Recommendations. In I. Koutny, P. Nowak (eds.). *Language, Communication, Information*, 2011, 6, pp. 23–32.
- Romain, S. (2013). Politics and policies of promoting multilingualism in the European Union. *Language Policy*, 2013, 12, pp. 115–137. Springer Science+Business Media Dordrecht 2013. DOI: 10.1007/s10993-013-9277-8.